

САНА ОЛОХ

ХАБЫАТ
1931 СЫЛ АЛТЫННЫ
15 КҮНҮТТӨН ТАХСАР

№ 149 (7378) • 1992 жыл, Ахсынны 12 күнө. Суббота • Сыаната 80 харчы

НАРОДНАЙ ДЕПУТАТТАР ОРОЙУОННААҔЫ СЭБИЭТТЭРИН УОЧАРАТА СУОХ XIV СЕССИЯТА

Бу дьыл ахсынны 9 күнүгэр народнай депутаттар оройуоннааҕы Сэбиэтэрин уочарата суох XIV сессията буолла.

Сессия бастатан оройуон Сэбиэтин 50 №-дээх уокругар быыбары ыытыы туһунан боппуруоһу көрдө уонна мана быыбары тэрийиш ыстырыгар — оройуоннааҕы быыбар комиссиятын сороудахтаата.

Быыбары курдук, быһыл алтынныга Саха Республикатын Урдук Сэбиэт республика Государственной былааҕы бигэрэппитэ. Государственной былааҕы оройуонка көтөрүү сессия кэмигэр үөрүүдээх быһыыга-майгыга буолла. Республика Урдук Сэбиэтин Президиумунан бигэрэтиллэбит апыллаах балаһыанньа быһытынан Государственной былаах нэһиллөөртө ээ эмнэ көтөүдүлүүбэ.

Сессия салгыы саха норуотун буолары туруар конгрессыгар делегаттары талыы туһунан боппуруоһу көрдө дүүдүлэстэ.

Делегаттар, эрдэ иһитинэрэлибэтин курдук, нэһиллөөр мунуахтарынан даҕаны, сельскэй

Сэбиэттер сессияларынан даҕаны, оройуон Сэбиэтин сессиятынан даҕаны олохтоох усулуобуйага сөп түбэһиннэрэн талыллыахтаахтар. Ол быһыытынан 8 сельсовет аспыт нэһиллөөрөгө ыппыт сессияларыгар барыта 10 делегаты таллаһалар. Бодуруга — Е. К. Абрамов, Кылааннаахха — Н. С. Сивцев, Төлөйгө — А. А. Захаров, Чыыра — А. М. Кириллин, Сыланга — П. П. Макаров, Соловьев — Г. Д. Николаев, Одьулуунка — М. М. Иванов, Чурапчыга — С. А. Попов, В. Н. Оконешников, Т. Н. Карлова (Чурапчы сельсоветин сессията, биир делегаты ыччаттартан быыбардыахха дьин көрдөһүүнү ыынан, тордус делегаты талбатаҕын туһунан иһитиннэрэн турабыт). Атын 9 делегаты талыы нэһиллөөр мунуахтарынан ыытыллыбыт. Ол эрэри сессия дүүдүлээн баран, бу мунуахтар болумсулуйаларын, кворума суох ыытыллыбыттарынан, толорута суоһунан аахта, онуоха Российскай Федерация нэ-

һилиннээ уолсый мунуахтары, сходтары ыытыы туһунан сокуонугар олобурда. Онон сибээстээн ураты суолталаах форумга делегаттары талыы бэрээдэгэр итинни көтүүтү тобо тахсыбытын туһунан кэлэтин эмнэ буолла. Депутаттар райсовет уонна иһиш аппараатын үлэһиттэрэ бу эһиттээх хампааньаны сөптөөх суолтаны бизрэн тарыйбаттарын бэлиэтэтилер. Түмүгэр ити 10 делегаты сессиянан таларга, онуоха нэһиллөөр кворуму суох мунуахтарыгар талыллыбыт 9 иһини — И. Н. Аммосов (Мугудай), А. Е. Колесов (Волтоно), Н. Е. Красильников (Бахсы), П. П. Попов (Алабар), П. Г. Старостин (Диринг), В. Е. Федоров (Хайахсыт), В. П. Ершов (Халыт), В. А. Нионов (Хадаар) уонна Н. Ф. Смирников (Кылааннаах) — кандидатура быһыытынан иһлэрэргэ быһаарыллына.

Бу кэбинтэн кандидатуралары эһи туруоруу буолла. Онуоха туруорулунулар: А. П. Илларио-

нов — республика Президиум советинга, А. П. Оконешников — СГУ педагогическай факультетын кафедратын сэбиэдиссэй, И. П. Пономарев — «Наммага» бааһынай хаһаайыстыбатын салайааччыта, Е. Д. Макаров — Сылан орто оскуолатын учуутала, Р. С. Барашков — «Төһүгүстээх» бааһынай хаһаайыстыбатын салайааччыта, В. Н. Потанов — оройуон дьаһалтатын ыччаты кытта үлэбэ отделын начальнига, Е. А. Борисов — республика правительствотын председателин солбуйааччы. Онон барыта 16 кандидатура инсталл кволастааһынга иһлэрэлини.

Депутаттар баһыйар элбэх кволастарын ылан, оройуон Сэбиэтин сессиятынан саха норуотун конгрессин делегаттарынан талыллынылар: И. Н. Аммосов, Р. С. Барашков, Е. А. Борисов, А. Е. Колесов, Н. Е. Красильников, Е. Д. Макаров, И. П. Пономарев, Е. Н. Потанов, П. Г. Старостин уонна В. Е. Федоров.

Манан сессия үлэтин бүтүрдэ.

САХА НОРУОТУН КОНГРЕСЫН ДЕЛЕГАТТАРА

Абрамов Егор Константинович — Волдугур сельскэй Сэбиэтин председатели.

Аммосов Инокентий Николаевич — Чурапчытаагы тутар хоһуосуннай кыра предприниматель начальнига.

Барашков Роман Степанович — «Төһүгүстээх» бааһынай хаһаайыстыбатын салайааччыта.

Борисов Егор Афанасьевич — республика правительствотын председателин солбуйааччы.

Захаров Афанасий Афанасьевич — народнай депутаттар оройуоннааҕы Сэбиэтэрин председатели.

Иванова Мария Михайловна — Одьулуун орто оскуолатын учуутала.

Карпова Татьяна Петровна — оройуон дьаһалтатын дьахталлары кытта үлэбэ отделын специалиһа.

Кириллин Афанасий Михайлович — Чыыра нэһиллөөр дьаһалтатын баһылыга.

Колесова Александра Егоровна — Волтоно сельскэй Сэбиэтин председатели.

Красильников Инокентий Егорович — «Бахсы» совхоз Толооннооһу отделениетын рабочаа.

Макаров Егор Дмитриевич — Сылан орто оскуолатын учуутала.

Макаров Петр Петрович — Сылан сельскэй Сэбиэтин председатели.

Николаев Гаврил Данилович — Мырыла коллективнай предприниметин рабочаа.

Оконешников Василий Николаевич — Чурапчы орто оскуолатын учуутала.

Пономарев Иван Петрович — «Наммага» бааһынай хаһаайыстыбатын салайааччыта.

Попов Семен Андреевич — «Сага олох» хаһыат радионан бизрингэ отделын сэбиэдиссэй.

Потанов Егор Николаевич — оройуон дьаһалтатын ыччаты кытта үлэбэ отделын начальнига.

Сивцев Иван Степанович — оройуон дьаһалтатын баһылыга.

Старостин Петр Гаврильевич — Диринг орто оскуолатын учуутала.

Федоров Василий Егорович — Эрилик Эристинин аатынан совхоз Хайахсыттаагы отделениетын управлюнчаа.

КЫАХТАРЫН ТУҔАНАН

Быһыл оройуонка сана коллективнай предприниметтэр тэрилтэлэригэр. Олордон государство эти туттары сородаһын Хатылы, Мырыла уонна Мындаааһы коллективнай предприниметтэ аһара толортоотулар. Ол курдук, хатылылар сородаһын таһынан 45, мырылалар 19, мындаааһылар 65 центнер эти туттардылар.

Эти туттары сорода-

һын Субуруускай аатынан, Эрилик Эристинин аатынан, «Бахсы» совхозтар эмнэ аһартаабыттар. Оттон «Мугудай» совхоз сородаһын 2,1 төгүл аһаран дьаһа үчүгэй көрдөрүүлүнэ. Ол эрэри ити түмүктөр, биллэн турар, хаһаайыстыбалар билгини уустук проблемаларын кыһан быһаарбаттар.

«СО» корп.

СЫЛ КИРБИИТЭ: ТУГУ ҮМҮРҮ ТУТАБЫТ?

Даспыт бэнидириннээк оройуон дьаһалтатын баһылыга Н. С. Сивцев нэһиллөөр баһылыктарын, хаһаайыстыбалар, тарилталар салайааччыларын түмүн онорбут сүбэ мунуаага сэл 11 ыйын түмүктэригэр, үлэ-хамнас бүтүгүсү турутуу ырытыыга туһуланна.

Тыа хаһаайыстыбатын управлениетын начальнигы, солбуйааччы Н. Н. Коженин информацията бастакынан истиллинэ. Иһи, сүрүннээн, бу салаада структура онун була иһин арынна, элбэх нэһиллөөр-быһааһа онтон сибээстээх дьаһа. Билигин урукку балаача туруктаах да үлэлээх совхозтар бары кэрэстэ мунуулынылар. Иһи төһө үүтү, ити онороругар, ону төһө-хачча ороскуотунан ситиһиллэр сөптөөх суотуучуот, хонтуруол суох. Ол түмүгэр бородууксууһуна госзаказка туттарына хаһаайыстыбалар былааннарын хайа кыалларынан кыһанан көрдөрбүттэрэ улаханнаах оҕустар. Бары хаһаайыстыбанай структуралар үүнэ госзаказкаларын сэл 11 ыйын түмүгүнэн 74 бы-

рыһан толорон иһэллэр. Үүнэ государство нэһиллөөр ахсын үүннү, улаатан иһэр. Оттон эти туттарыны дьыл көтөбүнэн сүөһүнү дьаһа туттуу суотугар аһара толорор кыах баар эрэри, госзаказка туттуу халчтаахха. Арай эти кэлэр сэл бастаан кыһанан суотугар «амбардаар» эрэ кыаллыах курдук. Бу дьинтэр, былаан аччатын көрдөрүлүүтүн кытта сибээстээх. Арай эһи баһынай хаһаайыстыбаларыттан уонна бигэрдиэлэн ыаллартан туттарарга госзаказка эһи 400 тонна көрдөрүлүүт. Үлэ бу тула күүскэ барыахтаах. Хаһаайыстыбалар госзаказка хаалыларын биир оһорулар суолларга ити, хайа уонна аһардас компенсацията да сэлтэһэ. Билигин биир килограмм эти государство 580 солк. курдукка тутар. Хаһаайыстыбалар госзаказка былааннаах үүттарин туттаран испиттэрэ буоллар төһөлөөх барыһы ыһахтарынан санаан көрүө.

Бородууксууа суоһуттан хаһаайыстыбалар күн бүгүн таһаар ороскуоттарын да сабыр кыахтара суох.

Кыстык олус ыраханнаах быһаарыллар. Аһардас тийэр-таһар үлэлэргэ ороскуоттар баһыркылар. Курааннаабыт оройуоннарга киирсэбитинэн, күһүгү ааһынынан (сыаналарынан) 86 мөл. солк. көмөнү туруоруу билигин туохха да тийэр кыада суох. Аһардас Нерюнриттэн, Бүлүүттэн кыһахтаах таһаары тийэр-таһар уматыгар 97 мөл. солк. ороскуоту көрсөөрү олоробут. Оссо атыта от көрдөрүөхтээхпит.

Республика. Тыа хаһаайыстыбатын министрелотын өртүттэн кыаллар барыта оҕоһулла сатыыр курдук. Страховой фондтан оту, комбинорму эһи булуунуттан саҕалаан үлэс боппуруоһугар тийэр. Бу кэлин оту мөһүдүннэ, утары кэпестиниһэ дьин ааттаан фонданы таһынан 20 трактор бэрилиннэ. Олор бу күннэргэ аҕалылан эрэллэр. Хаһаайыстыбалар Золотинкаттан комбинорму тийэр-таһаарыта быһаарыллы таһаардылар. Сорохтор кыһан ылаһыт дьин аһаастанарга кыһаннаахтар.

Кыстык хаамыста тийэр-таһар үлэлэртэн бы-

һаччы тутулунтаах. Онуоха урутатан Кэбээһинтээҕи, Бүлүүтээҕи оту ыһаахха дьин буолла. Ити — биир. Иһиһинэн, уматыгы хааччыны боппуруоһа. Урут баҕчаларга хаһаайыстыбалар үүнэр сэл бастаан ыһыгар, сорохтор иһи да ыһа тийэр уматыгынан саппаһырааһа. Билигин иһи эр туоратар саппаас баар. Онон уматык эһи көтүөһэ үрдүттэн. Сыл бүтүөр дьини автомашиналары рейскэ эһи тааралаан ыһыгар, уматыгы кыалларынан саппаһыгар наада буолла. Үөһүнэн, тийэр-таһар үлэбэ улахан көмөнү, сүрүннээн, иһи тарилта — иһи автопарки уонна суолу тутар-өмөһүннүүр хоһуосуннай учаастак — оноролор. Онон бу тарилталарга хаһаайыстыбалар энергосурсаларга, тийэр-таһар үлэбэ бэриллэр көмөттөн өлүүлүүллэр, быһата, хардарыта көмөлөсүү олохтоһоролордун ээ.

Комбанк председатели С. Д. Ноговицын онорбут информациятынан көрдөххө, бу 10 мөл. солк. кэрэһтэ эрө уставной фондлаах банк учредителларын

барыта 512 мөл. солк. кредитини туһаннаран кэлбит, ол иһигэр 200 мөл. солк. уһун боһуохтоох кредитини. Ити барыта туһанылан бүтэ. Бүгүн комбанк үлэлэр үлэ суох, Оттон аһардас биир күн хаһаайыстыбалартан 120-чэ мөл. солк. сыйаппа киирэр кэмэ баар буолар. Кырдьын, ул-харчы эһиһэр сирэ суох бытаан. Тыа хаһаайыстыбата бородууксуу иһи 258 мөл. солк. ситэ ыһаппа олорор. Ол түмүктөр хааччылар, онон оһорор тарилталары кытта аахсар кыага суох.

Оройуон атын сорох тарилталарын үлэлэрин хаамыстын оройуон баһылыгы бастаан солбуйааччы Н. Н. Попов ырытта. Үүнэ туруар сыаналары учуоттаан, быһыты үлэни-хамнаһы быһырыныгы сыаналарга, кэмнэргэ тэһиллэ көрдөрдө. Манна да тэһиллэ тарилталарга баһылыгар кэрэһтэ онорон таһаарыы таһыгар барбытын туһулуур. Холбур, лесопункт оттуука, деловой масса нэһиллөө уонна тутуу наадыһытын 40—50 бырыһан хааччыда. Бу бы-

һыл эрэ буолбата да дьиниһэр. Маһы таһаастыыр комбинат, «Агропромстрой» МПМК-та эһи быһырыныгы таһаарытар таһаастаахха үлэ кэмнэ лаппа сарбыйдылар. Өрөмүөннүүр-техническай предпринимет үлэтин көрдөрүүтүн сэл ахсын намытан иһэр. Тутууга уонна сире онорууга үбүлээһин харгыстаныта эмнэ ахтылына. Сибээс, почта үлэһиттар туһанылаахтар өртүлэригэр дьаһаппа көмөһөргө чопчу этиклар суохтар. Оттон салайар үрдүкү органныр онуоха ороһуулар, баһаһыныһа ис дьини үлэтиһэлэрэ ситэтэ суох.

Оттон, сий эмнэ атын хааччылар тарилталар курдук, дьин настроениетын сиркилэтинэн буолар «Коммунарго» предпринимет уонна дьаһуот уонна коммунальнай хаһаайыстыба производственнай холбоһууга салайыи структуратын уонна үлэни-хамнаһы туһаарыыга баһааччы ыһаастылар эрэри, баһылыгы иһи ардыларыгар олохтоох дуоһа-

(Бүтүүтү 2-с стр. көр).

СЫЛ КИРБИИТЭ: ТУГУ ҮМҮРҮ ТУТАБЫТ?

Арыылаах коллективнай предприятия тэрил-
лиэбиттэн 10 ый кэрингэ ааста. Хаһаайыстыба
билигин кыстык түбүгэ. Бу ыарахан кэми сүтүгэ
суох туорааһын—тирэби булунарга эрэли үөскэтии

